

у організації системи оцінювання та моніторингу фінансової стійкості банківської системи (яка базується на дуальному підході, враховуючи мікро – та макро рівні) яка повинна поєднувати наступні підсистеми, такі як: оцінювання, попередження, подолання кризових явищ, сучасні стратегії реструктуризації та застосування нестандартних методів в управлінні топ-менеджментом банку.

Список використаних джерел

1. Вербенська В.М. Стійкість банківської системи в умовах лібералізації міжнародної торгівлі фінансовими послугами (на прикладі країн Центральної та Східної Європи) : автореф. дис... канд. екон. наук / В.М. Вербенська, Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2006. – 20 с.

2. Довгань Ж. М. Фінансова стійкість банківської системи України : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.08 «Гроші, фінанси і кредит» / Ж. М. Довгань. – Суми, 2012. – 21 с.

3. Довгань Ж. Узагальнення наукових засад дослідження стійкості банківської системи / Ж. Довгань. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum%20/Inek/2011_5/260.pdf

4. Жихор О.Б. Фінансова стійкість суб'єктів господарювання в умовах кризи // Жихор О.Б., Троненко М.І., Медведєв Д.О. / Збірник тез IV міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Бізнес-адміністрування в умовах турбулентної економіки», 01–28 лютого 2018 року. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ojs.kname.edu.ua

5. Ильясов С.М. Устойчивость банковской системы: механизмы управления, региональные особенности // [Текст] / С.М. Ильясов. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 345 с.

6. Індикатори фінансової стабільності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

7. Каменський А. Аналіз системи ризик-менеджменту в банках України / А. Каменський // Банківська справа. – 2005. – № 6 (66). – С. 10–19.

8. Ключко Л. А. Фінансова стійкість комерційного банку, методи її оцінки та зміцнення: автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.04.01 «Фінанси, грошовий обіг і кредит» / Л. А. Ключко. – К., 2002. – 17 с.

9. Ключко Л. А. Фінансова стійкість комерційного банку, методи її оцінки та зміцнення: дис.... канд. екон. наук: 08.04.01 / Ключко Лідія Антонівна ; Науково-дослідний фінансовий ін-т при Міністерстві фінансів України. – К, 2002. – 222 с.

10. Методика розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні, затверджена Постановою № 315 Правління Національного банку України від 2 червня 2009 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0315500-09>

11. Попов А.О., Жихор О.Б. Сучасні підходи до оцінювання фінансової стійкості банків // Збірник тез доповідей XVI Міжнародна науково-практична конференція «Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України» 29 вересня 2017 року, Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – За заг. ред. проф. В.Д. Базилевича. – К.: Логос, 2017. – С.57–60.

12. Фінансова безпека суб'єктів господарювання: підручник з грифом МОНУ / авт. кол.; за ред. д-ра екон. наук, проф. О.Б. Жихор. – К.: УБС НБУ, 2014. – 605 с.

13. Фінанси: курс для банкірів. Підручник. / За ред. Тридіда О.М., Жихор О.Б. – К.: УБС НБУ, 2012. – 507 с. (з грифом МОНУ)

14. Фінанси: курс для фінансистів. Підручник. / За ред. д.е.н., проф. Буряка П.Ю., д.е.н., проф. Жихор О.Б. – К.: «Хай-Тек Прес», 2010. – 528 с. (з грифом МОНУ)

І.В. СИДОРЕНКО,

магістр, власник компанії Well ATS

Інформаційна інфраструктура міжнародного фондового ринку

Інформаційна інфраструктура є однією з найважливіших складових загальної інфраструктури фінансових ринків, оскільки забезпечує доступність та прозорість інформації для усіх учасників ринку. Забезпеченість інвестора своєчасною та повною інформацією є найважливішою умовою вироблення успішної інвестиційної стратегії і тактики, формування якісного аналітичного прогнозу, вибору об'єкта інвестування, а також моменту купівлі та продажу конкретного цінного паперу. Відсутність інформації означає припинення функціонування і самого фінансового ринку.

Ключові слова: фінансові ринки, інформаційна інфраструктура, фінансові активи, емітенти фінансових інструментів.

I. В. СИДОРЕНКО,
магістр, власець компанії Well ATS

Информационная инфраструктура международного фондового рынка

Информационная инфраструктура является одной из важнейших составляющих общей инфраструктуры финансовых рынков, поскольку обеспечивает доступность и прозрачность информации для всех участников рынка. Обеспеченность инвестора своевременной и полной информацией является важнейшим условием выработки успешной инвестиционной стратегии и тактики, формирование качественного аналитического прогноза, выбора объекта инвестирования, а также момента покупки и продажи конкретной ценной бумаги. Отсутствие информации означает прекращение функционирования и самого рынка.

Ключевые слова: финансовые рынки, информационная инфраструктура, финансовые активы, эмитенты финансовых инструментов.

I. SIDORENKO,
master's degree, owner of Well ATS

Information infrastructure of the international stock market

Information infrastructure is one of the most important components of the overall financial market infrastructure as it provides access and transparency to all market participants. Provision of the investor with timely and complete information is the most important condition for the development of a successful investment strategy and tactics, the formation of a qualitative analytical forecast, the choice of the investment object, as well as the moment of purchase and sale of specific securities. Lack of information means the cessation of the financial market itself.

Key words: financial markets, information infrastructure, financial assets, issuers of financial instruments.

Постановка проблеми. Інформаційна інфраструктура фінансових ринків є найбільш важливою для залучення фінансових інвестицій в країну. Науково-технічна революція на фінансових ринках зумовила появу нових типів інформації та нових учасників інформаційної інфраструктури. Тому виникла необхідність дати визначення новим видам інформації та її постачальникам.

Метою статті є удосконалення класифікації учасників інформаційної інфраструктури та типів інформації на фінансовому ринку.

Виклад основного матеріалу. Під інформацією як економічним ресурсом розглядають такі повідомлення або дані, що передаються від одних ринкових суб'єктів до інших, які зменшують невизначеність щодо перебігу економічних процесів [1, с. 14].

Інформаційна інфраструктура являє собою сукупність спеціалізованих учасників фінансових ринків, які здійснюють діяльність щодо збирання, обробки та поширення інформації про стан ринків, емітентів, фінансові інструменти, ціни та обсяги торгівлі фінансовими інструментами тощо [2].

Інформація про ціни та якість активів лежить в основі ефективно функціонуючих фінансових ринків. Глобальна фінансово-економічна криза 2008 р. з усією очевидністю підтвердила важливість інформації для роботи фінансових ринків, а також показала, що більшість його гравців – як інвесторів та емітентів, так і державних регуляторів – не мають достатньої інформації для прийняття оптимальних економічних рішень. Значною мірою це зумовлено проблемами в роботі інститутів інформаційної інфраструктури фінансових ринків, недосконалістю методик, які вони застосовують для оцінки якості фінансових активів, емітентів фінансових інструментів, наявністю конфлікту інтересів при наданні відповідних послуг. Відсутність розвиненої інформаційної інфраструктури фінансових ринків не дає змоги їх учасникам вивчати потенційні ризики, знаходити платоспроможних клієнтів своїх послуг і таким чином зумовлює стискання розмірів фінансових ринків. Учасники ринків у таких умовах часто приймають рішення на основі непублічної інформації, що підвищує ризикованість їхньої діяльності.

Інформаційна інфраструктура є складовою загальної інфраструктури фінансових ринків. Остання, у свою чергу, являє собою багатосторонню систему, що включає операторів, які здійснюють реєстрацію, кліринг або виконання платежів, операції з цінними паперами, деривативами або інші фінансові транзакції. Інфраструктура фінансових ринків встановлює набір спільних правил і процедур для всіх учасників, технічне забезпечення і спеціальні практики менеджменту ризиків. Інфраструктура фінансових ринків забезпечує учасників централізованими системами реєстрації, клірингу, неттінгу і розрахунків за фінансовими транзакціями між цими учасниками або між кожним із них та центральним контрагентом для того, щоб забезпечити більшу ефективність і скоротити втрати та ризики. Завдяки централізації специфічних видів діяльності інфраструктура фінансових ринків також дає змогу учасникам управляти своїми ризиками більш результативно та ефективно і, у деяких випадках, взагалі усувати певні ризики. Інфраструктура фінансових ринків може також забезпечувати збільшення прозорості окремих ринків. Деякі інститути фінансової інфраструктури відіграють надзвичайно важливу роль при проведенні центральним банком грошово-кредитної політики та підтримці фінансової стабільності.

Інформаційна інфраструктура як складова загальної інфраструктури фінансових ринків створює умови для їх розвитку, дотримання ринкової дисципліни, ефективного здійснення державного нагляду. Інформаційна інфраструктура, по-перше, включає інституційний устрій і структури, що впливають на якість, доступність та прозорість інформації щодо монетарних і фінансових умов та політики на різних рівнях; по-друге, являє собою стимули й організаційні структури, необхідні для провадження державної політики щодо регулювання фінансових ринків. Таким чином, інформаційна інфраструктура включає: а) устрій для забезпечення прозорості монетарної і фінансової політики; б) рамки здійснення бухгалтерського обліку та аудиту, що допомагають визначати та перевіряти інформацію, яка розкривається для громадськості і регуляторних органів; в) механізми збирання обробки і поширення інформації щодо фінансових умов і кредитоспроможності позичальників та інших емітентів фінансових зобов'язань [10, с. 241].

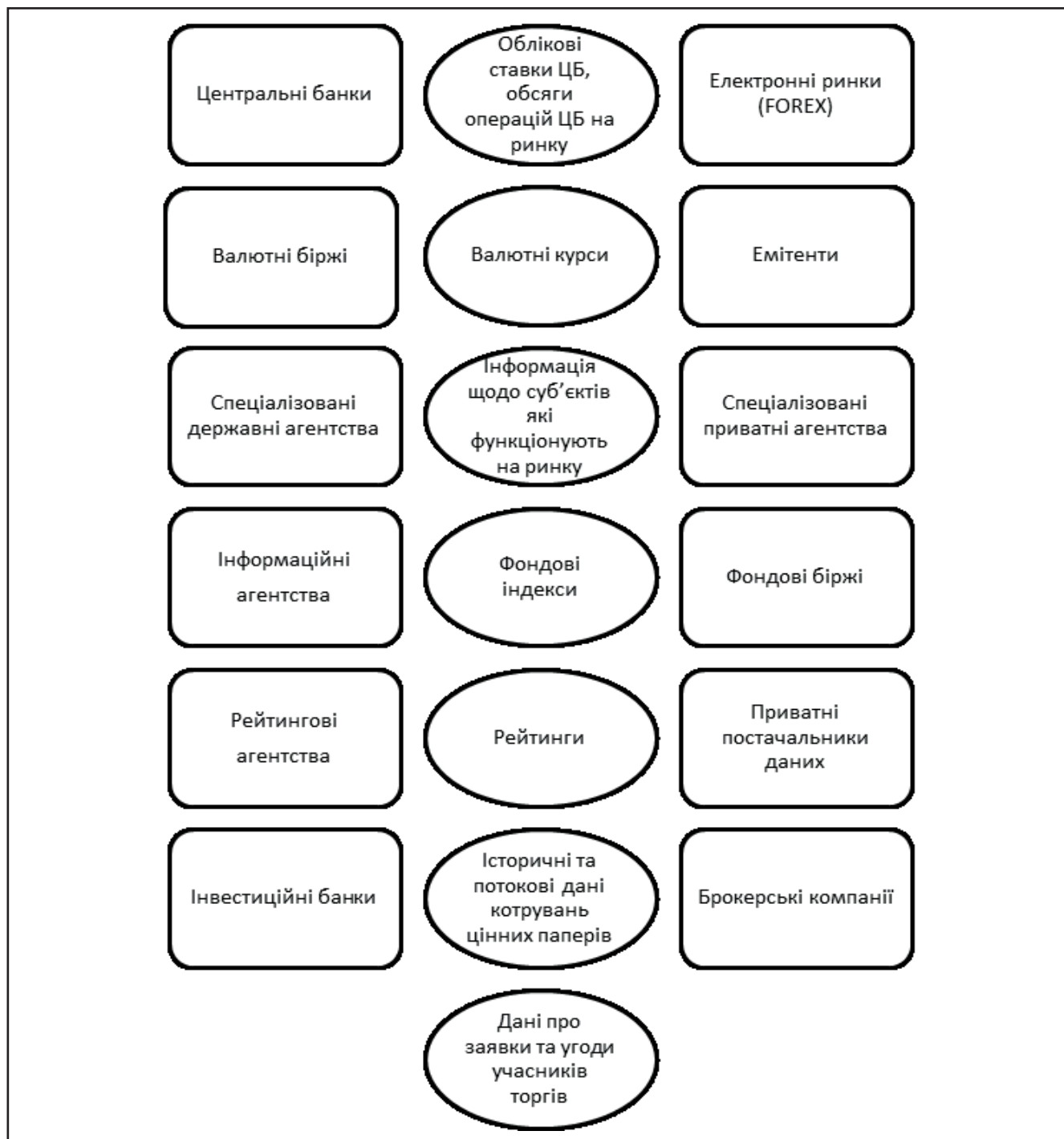
Позитивні ефекти від добре налагодженої та функціонуючої інформаційної інфраструктури фінансових ринків очевидні. Вони полягають насамперед у забезпеченні стабільності фінансових ринків, мінімізації втрат їх базових учасників, урівноваженні попиту і пропозиції фінансових послуг, формуванні ефективних ринкових цін на фінансові послуги та фінансові інструменти, забезпеченні ліквідності фінансових ринків тощо. Непрозорість взаємовідносин між учасниками ринку, їх пов'язаність неформальними зв'язками, нерозкриття інформації про кінцевих власників професійних учасників фінансових ринків посилює уразливість фінансової системи країни загалом до кризових явищ, погіршує конкуренцію на фінансових ринках.[2]

Для розкриття архітектури інформаційної інфраструктури фінансових ринків доцільно виділити інститути, що складають її основу, визначити взаємозв'язки між ними та іншими учасниками фінансових ринків, державними регуляторами.

Значна роль в процесі продукування первинної інформації відведена центральним банкам (ЦБ). Вони оприлюднюють офіційні курси валют та облікові ставки. Також центральні банки формують комплексні інформаційні масиви стосовно макроекономічних показників та розміщують їх на своїх інформаційних ресурсах. Також організаціями, що продукують інформацію щодо валютних курсів є валютні біржі, оскільки саме на них відбуваються процеси купівлі продажу валюти.

Важливою складовою інформаційного наповнення міжнародних ринків акцій є відомості про суб'єктів, які функціонують на фінансовому ринку (зокрема емітентів цінних паперів). У США розкриття цієї інформації відбувається через систему автоматичного збору та обробки даних – EDGAR (Electronic Data Gathering, Analysis and Retrieval), яка з 1995 року фінансується Комісією з цінних паперів і бірж (SEC) [3].

EDGAR – це система електронного збору, аналізу та пошуку інформації, яка виконує автоматичний збір, перевірку, індексацію матеріалів надісланих компаніями та іншими установами, які за законом повинні подавати форми до Комісії з цінних паперів і фондових бірж (Securities and Exchange Commission, SEC) (далі – Комісія). Її основна мета – підвищити ефективність та справедливість на ринках цінних паперів в інтересах інвесторів, корпорацій та економіки в ціло-

Основні елементи інформаційної інфраструктури

Джерело: розроблено автором

му, шляхом прискорення отримання, розповсюдження та аналіз чутливої до часу інформації, яка надіслана до комісії [4].

Одними з основних форм є 10-K та 10-Q, які є річними та квартальними звітами публічних акціонерних товариств. Вони повинні бути надіслані до Комісії не пізніше ніж через 90 днів після завершення фінансового року, та 45 днів після завершення фінансового кварталу відповідно. Інформація наве-

дена в цих формах сильно впливає на курсову вартість акцій емітента, оскільки містить в собі основні показники діяльності компанії за відповідний період, такі як чистий прибуток або збиток компанії, прибуток на акцію (EPS), звіт о доходах і затратах, збільшення/зменшення прибутку або збитку по відношенню до попередніх періодів і т. д.[5]

Окрім вищезазначених форм, значний вплив на курсову вартість цінного паперу мають форми

4 та 144. Форма 4 – це звіт про зміни бенефіціарних власників цінних паперів. Кожен директор, посадова особа або власник більш ніж 10 % акцій класу А, повинен протягом 2 днів після покупки або продажу цінних паперів подати до Комісії звіт про зміну прав власності. Форма 144 – це звіт про намір посадової особи публічного акціонерного товариства продати протягом 90 днів акції вартістю більш ніж 50 000 доларів США, або кількість яких перевищує 5 000 [6].

Форма 8–К є звітом про будь-які важливі події які впливають на фінансовий стан компанії, серед яких – зміна директора, розміщення нового пакету акції або облігацій, судові позови, покупка або зливання з іншими компаніями [7].

Слід зазначити, що інформація щодо розслідування Комісією з цінних паперів і фондових бірж діяльності публічного акціонерного товариства може значно зменшити курсову вартість акцій емітента.

Повідомлення про істотні факти, які здатні вплинути на ціни акцій, розкриваються у вигляді прес-релізів, і емітент повинен забезпечити їх максимально широке поширення. У США Комісія надає доступ до первинної інформації через мережу інтернет, а також продає інформацію «оптом» інформаційним корпораціям. Ці інформаційні корпорації здійснюють роздрібний продаж інформації, здебільшого з доданою вартістю, яка додається за різноманітні засоби організації (представлення) інформації, за удосконалені та розвинені можливості пошуку або за конвертацію інформації у інший електронний формат та паперову форму. Орієнтовна сума, яку інформаційні корпорації сплачують SEC, за право перепродавати інформацію складає приблизно 200 000 доларів США на рік. Таким чином, первинна інформація EDGAR перетворюється у різноманітні та корисні для аналітиків та інвесторів продукти.

У Великобританії всі важливі новини емітентів повинні розсилатися через одне з восьми уповноважених агентств, які називаються Primary Information Provider (PIP) [2].

До спеціалізованих приватних агентств належать Bloomberg, Reuters, Briefing, Wall Street Journal, Finviz, Seeking Alpha, Street Insider, The Street, Zero Hedge, Market Watch, Quandl, Citron Research і т.д. Слід зазначити що деякі з цих агентств пропонують своїм клієнтам спеціалізовані програмні забезпечення, які спряють більш швидкому пошуку інформації щодо емітента, га-

лузі економіки або економік країн та світу в цілому. Серед таких є Thomson Reuters Eikon, та Bloomberg Terminal. Вартість такого аналітичного програмного забезпечення становить приблизно 2 000 доларів США на місяць.

Важливими елементами в інформаційній інфраструктурі є фондові індекси. Серед основних фондових індексів є Dow Jones 30, Standard & Poor 's 500, NASDAQ Composite, NASDAQ 100, Russell 3000 Index, Nikkei 225, DAX 30, FTSE 100, CAC40. Фондові індекси та їх роль розглянуто в чисельних працях науковців. Тому, вважаємо, що детально зупинятися на методах їх розрахунку та їх впливу на фінансові ринки немає потреби.

Наступною складовою інформаційної інфраструктури є кредитні рейтинги. Кредитні рейтинги – це думка рейтингового агентства про кредитоспроможність об'єкту рейтингування загалом або відносно його окремого боргового зобов'язання чи іншого фінансового інструменту, яка виражена у вигляді оцінки за шкалою кредитних рейтингів. Не підпадають під визначення кредитних рейтингів оцінки, що присвоєні виключно з використанням моделей кредитних балів, кредитного скорінгу та інших подібних систем.

Рейтингове агентство – це юридична особа, яка надає професійні послуги на ринку цінних паперів та спеціалізується на визначенні кредитних рейтингів та наданні інформаційно-аналітичних послуг, пов'язаних із забезпеченням діяльності з визначення кредитних рейтингів.

Такі всесвітньо відомі рейтингові агентства як Moody's Investors Service, Standard & Poor's, Fitch Ratings мають тривалу історію свого становлення та розвитку. Підтверджує роль цих трьох агентств їхній статус «національних статистичних рейтингових організацій», наданий Комісією з цінних паперів і фондових бірж США [8].

Однак не зважаючи на тривалу історію та статус Moody's Investors Service, Standard & Poor's, та Fitch Ratings, так звана «Велика трійка» у 2008 році оцінювали такі інвестиційні банки, як Bear Stearns та Lehman Brothers майже найвищими оцінками «АА» з можливих «ААА» за місяць до їх банкрутства. Страховій корпорації AIG було надано оцінку «АА» незадовго до початку програми субсидування. Розуміючи ризики інвестування у деривативи пов'язані з відкладеними борговими зобов'язаннями, вони все одно надавали ризиковим цінним паперам рейтинги «АА» та «ААА»,

заробляючи на цьому великі комісійні. В період з 2000 по 2007 роки дохід Standard & Poor's збільшився майже вчетверо. На допиті в конгресі США їх представники заявили, що надані ними рейтинги були лише їх «думкою».

Окрім рейтингових агентств, брокерські фірми та інвестиційні банки, такі як Morgan Stanley, Wells Fargo, JP Morgan, також надають публічним акціонерним товариствам рейтингові оцінки, які мають назву «Upgrades» та «Downgrades». Серед основних оцінок є «Strong Buy», «Outperform», «Buy», «Hold», «Sell», «Underperform», «Strong Sell».

Останнім часом у зв'язку із збільшенням обсягу алгоритмічної торгівлі, значну роль в інформаційній інфраструктурі фінансових ринків відіграють постачальники історичних та потокових даних біржових котирувань фінансових інструментів. Серед таких є Yahoo Finance, Zacks Investment Research, Morningstar, Eod Data, Fact Set, Quandl, CQG, Bloomberg L.P., Interactive Data, Fidessa, Ycharts, Tick Data. З розвитком комп'ютерних технологій все більше інвестиційних банків та хедж-фондів почали використовувати складні статистичні моделі в процесі прийняття інвестиційних рішень. Серед основних гравців в сфері алгоритмічної торгівлі та HFT трейдингу (High frequency trading) є Citadel, Renaissance Technology та AQR. Сьогодні навіть приватні інвестори з порівняно невеликим капіталом використовують математичні моделі для розробки інвестиційних стратегій та алгоритмізують їх шляхом написання програмного коду, або за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення. Це призвело до різкого зростання попиту на інформацію такого типу з боку роздрібних інвесторів. Вартість таких даних залежить від юридичного статусу покупця, обсягу та дискретності даних.

Загалом учасники ринку поділяються на професійних та непрофесійних. До професійних належать будь-які юридичні особи які зареєстровані в Комісії з цінних паперів та фондових бірж, будь яке державне агентство, будь-яка біржа або асоціація цінних паперів, зареєстровані інвестиційні консультанти, наймані працівники банків або іншої організації яка звільняється від реєстрації відповідно до федеральних законів. До непрофесійних учасників ринку належать фізичні особи які не є корпораціями, організаціями, довірчими фондами і т. д. Вартість баз даних для цих двох учасників ринку може відрізнитися в десятки разів [9].

Загалом «потікові» ринкові дані містять в собі код торгового інструменту, код біржі, ціну та час останньої угоди, об'єм укладеної угоди.

Швидкість передачі даних є критичною для таких учасників біржових торгів як HFT фірми, оскільки їх стратегії будуються на швидкому аналізі інформації до того, як інші учасники ринку зможуть це зробити. Саме тому ці фірми розміщують свої сервери, так звані чорні ящики, поруч з будівлями фондових бірж. Цей процес отримав назву «colocation». Окремо слід зазначити, що останнім часом брокерські компанії з великою кількістю приватних інвесторів в якості клієнтів, пропонують HFT фірмам потокові дані ордерів своїх клієнтів на платній основі. Висока швидкість обробки інформації та потокові дані ордерів інших учасників ринку дозволяють HFT фірмам створювати технології випереджаючих угод.

Аналізуючи інформаційну інфраструктуру світового ринку акцій необхідно окремо розглянути такий вид інформації як «чутки». Більшість такої інформації є недостовірною. Особливо це стосується інформації про злиття та поглинання. Однією з причин виникнення «чуток» є велика мотивація крупних учасників ринку, оскільки «на кону» великі обсяги грошових коштів, тому вони зацікавлені у виникненні інформації яка істотно впливає на вартість цінних паперів. Навіть такі авторитетні видання як Wall Street Journal, Reuters, Bloomberg та інші інколи публікують таку інформацію. Для учасників торгів використання такої інформації в процесі формування інвестиційної тактики супроводжується великими ризиками.

Висновки

Інформаційна інфраструктура фінансових ринків є найбільш важливою для залучення фінансових інвестицій в країну. Рівень розвитку інформаційних інститутів фінансового ринку США та Європи значно перевищує вітчизняний, що залишає український фінансовий ринок без довіри іноземних інвесторів. Центрами інформаційної інфраструктури в розвинутих країнах є державні регулятори фінансових ринків, оскільки саме вони визначають порядок, види та форми розкриття інформації. Основними учасниками інформаційної інфраструктури є центральні банки, валютні біржі, фондові біржі, спеціалізовані державні агентства, інформаційні агентства, рейтингові агентства, спеціалізовані приватні агентства, ін-

вестиційні банки, брокерські компанії, приватні постачальники даних. Серед основних видів інформації є облікові ставки центральних банків, обсяги операцій центральних банків на відкритому ринку, інформація щодо суб'єктів які функціонують на ринку, фондові індекси, рейтинги, історичні та поточкові дані котирувань цінних паперів, дані про заявки та угоди учасників торгів.

Подальші дослідження проблем інформаційної інфраструктури фінансових ринків, на думку автора статті, доцільно спрямувати на розробку більш ширшої класифікації видів інформації та її постачальників, а також впливу розвитку інформаційних технологій на інфраструктуру ринку в цілому.

Список використаних джерел

1. Бодров В. Г. Державне регулювання економіки та економічна політика : навч. посіб. / В. Г. Бодров, О. М. Сафронова, Н. І. Балдич. – К. : Академвидав, 2010. – 520 с. – (Серія «Альма-матер»).
2. Балдич Н.І. Інформаційна інфраструктура в системі регулювання фінансових ринків / Н.І. Балдич // Вісник Національної академії державного управління. – 2011. – С.154. – Режим доступу: <http://visnyk.academy.gov.ua/wp-content/uploads/2013/11/2011-4-21.pdf>
3. Сафонов Ю.М. Функціонування інформаційних інститутів на фінансовому ринку // Ю.М. Сафонов // Фахове наукове видання «Ефективна економіка» Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2155>
4. Офіційний сайт U. S. Securities and Exchange Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sec.gov/edgar/aboutedgar.htm>
5. Офіційний сайт U. S. Securities and Exchange Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sec.gov/fast-answers/answers-form10k.htm>
6. Офіційний сайт U. S. Securities and Exchange Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sec.gov/fast-answers/answersform144.htm>
7. Офіційний сайт U. S. Securities and Exchange Commission [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.sec.gov/fast-answers/answersform8k.htm>
8. Карминский А. М. Рейтинги в экономике: методология и практика / А. М. Карминский, А. А. Персецкий, А. Е. Петров; под ред. А. М. Карминского. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 240 с.
9. Офіційний сайт брокерської компанії Interactive Brokers [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.interactivebrokers.com/en/?f=%2Fen%2Faccounts%2Ffees%2FprofessionalDefinitions.php%3Fib_entity%3DIlc
10. Assessing Information and Governance Infrastructure / Financial Sector Assessment: A Handbook / The International Bank for Reconstruction and Development / The World Bank / The International Monetary Fund, 2005. – P. 241–288. – Режим доступу : <http://www.imf.org/external/pubs/ft/fsa/eng/pdf/ch10.pdf>

УДК 336.14

С.Я. СКВОРЦОВА,
здобувач, кафедра фінансів, УДФС України

Бюджет у поняттєво–концептуальному контексті

В статті автором визначено основні концептуальні підходи до трактування поняття «бюджет» в процесі еволюції людського суспільства, проаналізовано різні варіанти поняттєвого тлумачення бюджету як західних, так і вітчизняних вчених і запропоновано власне визначення сутності і природи бюджету.

Ключові слова: бюджет, бюджетний процес, суспільні блага, суспільний вибір.

С.Я. СКВОРЦОВА,
соискатель, кафедра финансов, УГФС Украины

Бюджет в понятійно– концептуальному контексте

В статье автором определены основные концептуальные подходы к трактовке понятия «бюджет» в процессе эволюции человеческого общества, проанализированы различные варианты понятийного толкования бюджета как западных, так и отечественных ученых и предложено собственное определение сущности и природы бюджета.

Ключевые слова: бюджет, бюджетный процесс, общественные блага, общественный выбор.